روزنامه شهروند
فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی
www.shahrvand-newspaper.ir
صاحب امتیاز: جمعیت هلال احمر
مدیر مسئول: عبدالرسول وصال
سردبیر: کسری نوری
نشانی: تهران، فلکه دوم صادقیه
ابتدای بزرگراه محمدعلی جناح
کوچه شهید طاهریان، شماره ۲۴
سامانه پیام کوتاه: ۳۰۰۰۰۹۷
کدپستی: ۱۴۸۳۷۷۶۶۱۷
فکس: ۴۴۹۵۶۱۰۰
تلفن: ۷۰-۴۴۹۵۶۱۰۱
چاپ: روزتاب
توزیع تهران: شرکت پیام‌رسان پیروز شرق
توزیع شهرستان‌ها: توزیع شهروند
تلفن: ۸۸۹۴۲۹۰۰ فکس: ۸۸۹۴۲۹۱۰

اوقات شرعی:
|اذان صبح ۴:۴۱:۴۸|طلوع آفتاب ۶:۰۵:۰۱|
|اذان ظهر ۱۱:۵۱:۵۸|غروب آفتاب ۱۷:۳۸:۵۴|
|اذان مغرب ۱۷:۵۷:۰۲|

این شرح بی‌نهایت...

زهد خوی پرهیزگاران و خصلت توبه کنندگان است. **امام علی(ع)**

آشوب قیامت

دل و دینم شد و دلبر به ملامت برخاست
گفت با مامنشین کز تو سلامت برخاست
که شنیدی که در این بزم دمی خوش بنشست
که نه در آخر صحبت به ندامت برخاست
شمع اگر زان لب خندان به زبان لافی زد
پیش عشاق تو شب‌ها به غرامت برخاست
در چمن باد بهاری ز کنار گل و سرو
به هواداری آن عارض و قامت برخاست
مست بگذشتی و از خلوتیان ملکوت
به تماشای تو آشوب قیامت برخاست
پیش رفتار تو پا برنگرفت از خجلت
سرو سرکش که به ناز از قد و قامت برخاست
حافظ این خرقه بینداز مگر جان ببری
کاتش از خرقه سالوس و کرامت برخاست
حافظ

تقویم تاریخ

آغاز جنگ اول بالکان

۱۰۳ سال پیش، برابر با هشتم اکتبر ۱۹۱۱ میلادی، کشورهای صربستان، بلغارستان، یونان و مونته‌نگرو با تهاجمی سراسری، نیروهای عثمانی را از تمام متصرفات اروپایی آنها به جز قسطنطنیه (استانبول امروزی) بیرون راندند. امپراتوری عثمانی در طی سال‌های متوالی، قسمت‌های وسیعی از اروپا را تحت سیطره خود قرار داده و به قلمرو خود افزوده بود. در این میان زمزمه‌های استقلال‌طلبی کشورهای تحت‌سلطه باعث بروز درگیری‌هایی می‌شد. خودداری امپراتوری عثمانی نسبت به اعطای آزادی و استقلال به کشورهای فوق آنها را به آغاز این جنگ استقلال‌طلبانه متمایل ساخت.

پاسخ منفی به هیتلر

۷۵ سال پیش، برابر با هشتم اکتبر ۱۹۳۹ میلادی، دولت‌های انگلستان و فرانسه که قبلا به آلمان اعلان جنگ کرده بودند پیشنهاد صلح آدولف هیتلر را رد کرده و اعلام داشتند صلح واقعی تنها پس از شکست نظامی آلمان امکان‌پذیر خواهد بود. این پاسخ در واقع پاسخی به نطق هیتلر در پارلمان سراسری آلمان بود. او در این نطق به روشنی بیان کرده بود که آلمان پس از اشغال لهستان به هدف‌های خود که پس گرفتن اراضی از دست رفته سال ۱۹۱۸ بود، رسیده و اشتیاق به جنگ با انگلستان و فرانسه را ندارد و آماده مذاکره صلح برای برقراری نظمی نوین در اروپاست.

حمله آمریکا به افغانستان

۱۳ سال پیش، برابر با هشتم اکتبر ۲۰۰۱ میلادی، ارتش آمریکا و متحدان آن حمله همه‌جانبه خود به خاک افغانستان و مواضع گروه طالبان را کلید زدند. این حمله با بمباران هوایی شهرهای مهم افغانستان و مراکز تسلیحاتی و آموزشی طالبان و القاعده در خاک این کشور آغاز شد. در پی وقایع تروریستی یازدهم سپتامبر، گروه طالبان هشدارهای ایالات متحده در خصوص محدودسازی القاعده و تحویل اسامه بن لادن را نادیده گرفت و به این ترتیب این مناقشه وارد فاز نظامی شد.

شهر و رنگ

از شمع تا لامپ

پدرام ابراهیمی
طنزنویس
pedram7@gmail.com

اگر زنده‌یاد علی حاتمی در دوران شبکه‌های اجتماعی زندگی می‌زیست، بی‌شک استاتوس‌هایش جزو پرطرفدارترین‌هامی‌شد. امروز می‌خواهیم درباره یکی از جملات درخشان او صحبت کنیم که هم دارای بار هنری و ادبی است و هم مورد تأیید «سازمان حمایت از ترغیب خانواده‌ها برای افزایش جمعیت» قرار گرفته. این دیالوگ در فیلم «صادر» و از زبان پدر بچه‌ها گفته شد. آن جا که بعد از مدت‌ها، برای شبی از ماموریت نظامی به خانه برگشت و به همسر خود گفت: «شب را بدی بی‌چراغ روشن کرد». حالا ما این جا قصد نیت‌خوانی نداریم و به بُعد خانوادگی قضیه ورود نمی‌کنیم که البته اگر ورود هم کنیم کسی ورودمان را چاپ نمی‌کند و در واقع ورود نکرده باید خروج کنیم. بلکه می‌خواهیم از منظر استفاده از لرزی و صرفه‌جویی در مصرف نیرو، بررسی کنیم ببینیم شب را با چه چیزی روشن کنیم که بهتر باشد. باز هم توجه داشته باشید که این بحث کاملا علمی است و وصله دیگری به آن نمی‌چسبد.

شمع

آقا یک جمبه از این شمع بیزوری‌ها داریم که خیلی دوست دارم بدانم فرآیند تولیدش چیست. زمانی که صرف روشن شدنش و گرفتن شعله می‌شود از زمانی که طول می‌کشد تا کل شمع آب شود طولانی‌تر است. البته آدم وقتی در خانه شمع روشن می‌کند، خیلی جو باحال و قدیمی و شاعرانه‌ای به قرار می‌شود ولی اگر بخواهید با نور شمع مطالعه کنید در اثر تکان‌های شعله ولرزیدن سایه‌ها، بدچشمتان می‌آید جلوی عنبیه‌تان. برای خود من جای تعجب است که چگونه شعرای کهن مادر جوانی از بیماری استیگمات حاد جان به جان آفرین تسلیم نکرده‌اند. شاید هم فقط روزها شعر می‌گفتند. (خدا عالم است) امروز شمع در انواع اندازه‌ها و قطرها عرضه می‌شود و مصرف‌کنندگان می‌توانند با بر نیازی که دارند، شمع مورد نظر خود را انتخاب کنند.

البته شمع‌های خارجی کیفیت بهتری دارند ولی یادتان نرود که خیلی گران هستند و اصلا صرف نمی‌کند که آدم به خاطر یک دیالوگ در یک فیلم، چند هزار تومان پول بدهد. پولی که می‌شود صرف خرید درت مکزیکی کرد را که آدم نمی‌دهد با شمع.

مهتاب

زمانی که من بچه بودم خیال می‌کردم وزارت نیرو یعنی جایی که نور مهتاب را مدیریت می‌کند و به مشتریان پرمصرف به‌عنوان جایزه، یک ساعت استفاده از برق را هدیه می‌دهد. البته آن مال قدیم‌ها بود و الان همه جا برق دارد. نور ماه اگر چه بسیار قشنگ است ولی همیشه نمی‌شود روی آن حساب کرد. اگر هم عاشق پیشه باشید که هیچ! به راحتی هوایی‌تان می‌کند و با دیدن آن، ناخودآگاه «چرا رفتی» همایون را زمزمه می‌کنید و حالا بیا عاشق شو رید و اجمع کن نصفه شبی در کل آدم ماهی یکی، دو شب، زیر نور ماه ماستش را بخور! بهتر است تا این که روی نور آن برنامه‌ریزی کنند.

آبازور

فکر می‌کنم این یکی گزینه مطلوب «سازمان حمایت از ترغیب خانواده‌ها برای افزایش جمعیت» باشد. اما شاید شما ندانید که آبازور خیلی اتفاقی اختراع شد. در زمان‌های قدیم مردی به نام الکساندر آبازور که ساکن کشورهای استبدادزده غربی بود، سعی داشت نور را در پستوی خانه نهان کند، که نشد. سپس تلاش کرد آن را در چارچوب و حصار قرار دهد. شبی که او در چراغ خانه‌اش را محصور کرد، خانمش گفت: «الکس! چه باحال شد. چقدر رمانتیک! بیا!» هر چند آن موقع‌ها کسی قدر این اختراع را ندانست ولی این ابداع باعث تحکیم زندگی الکس شد و پس از آن او با اعتماد به نفس بیشتری در مهمانی‌ها و محل کار ظاهر شد.

لامپ

خوب است به شرطی که درست استفاده شود. ما هم که فرهنگ استفاده درست از هیچ چیز را نداریم پس اصلا چه کار بست؟ اگر قرار بود شب، روشن باشد خدا آن را تاریک نمی‌آفرید. پس شب‌بخیر. سرو صدا نکنید، خواب من سبک است.

نگاه

«سومار» سخن می‌گوید

امیرهاتفی‌نیا
روزنامه‌نگار

«هنوز ناله‌های سوزناک و دردآور از ارتفاعات مسلط بر شهر به گوش می‌رسد؛ هنوز وقتی که پرندگان مهاجر از شمال غرب ایران به جنوب سفر می‌کنند و به این جا می‌رسند با ادای احترام به نام این منطقه مظلوم اشک از چشمان‌شان سرازیر می‌شود؛ هنوز بُرج‌های کوهی و آهوهای پوست‌پلنگی که بر بالای ارتفاعات شهر نگاه به خرابه‌های آن می‌کنند و درختان و نخل‌های سوخته‌اش را می‌بینند، اشک سوزان خود را بر سنگ‌های سنگدل سومار سرازیر می‌کنند...» (بخشی از مقدمه کتاب «سومار سخن می‌گوید» نوشته «عبدالله رفیعی» که به وضع مردم سومار در جنگ ۸ ساله می‌پردازد.) سومار یکی از شهرهای شهرستان قصرشیرین در استان کرمانشاه است. شهری که علاوه بر ویژگی «مرزی‌بودن» با قرار گرفتن در دره‌ای میان بلندی‌های چغاماسن و اردوسان از موقعیت متمایزی بهره می‌برد. سومار تنها ۱۵ کیلومتر با یکی از شهرهای کشور عراق فاصله دارد و از نزدیک‌ترین شهرهای ایران به بغداد به‌شمار می‌رود. این منطقه دارای آب‌وهوایی ملایم است، سطح آن با تپه‌ماهور پوشیده شده و همچنین دارای منابع گازی و نفتی است. شانزدهمین روز از مهرماه سال ۶۶ شمال شهر سومار که مقر ارتش (لردوگاه رزمنده‌ها و بیمارستان ۵۰۱) بود مورد حمله جنگ‌افزارهای شیمیایی ارتش عراق - که حامل گازهای اعصاب و خردل بودند- قرار می‌گیرد و طی آن ۷۰۰ نفر از نظامیان و مردم بومی مصدوم و ۱۶۰ نفر از آنان شهید می‌شوند. سومار قبل از این اقدام هم در ۲۵ دی‌ماه ۶۵ بعد از عملیات کربلای ۵ تحت بمباران شیمیایی ارتش عراق ۲۰۰ مصدوم و ۲۰ شهید تحویل می‌دهد. ارتفاعات این شهر که دوران جنگ به ارتفاعات ۴۰۲ معروف بوده، برای مدتی به تصرف نیروهای عراقی درمی‌آید و طی عملیاتی با نام «مسلمین عقیل» تحت تسلط کامل رزمنده‌های کشور قرار می‌گیرد. تعداد حملات شیمیایی ارتش عراق به ایران ۷۲ مرتبه بوده است. عراق در طول سال جنگ ۲۸۶ مورد عامل تاول‌زا، ۱۴۳ مورد اعصاب و روان، ۸۱ مورد سیانور، ۴۸ مورد خفه‌کننده، ۸ مورد قسفری و نایالم و ۶ مورد هم عامل ناتوان‌کننده استفاده کرده است. مرور این ارقام و آمار قربانیان سلاح‌های شیمیایی در دیگر کشورها آدم را به سمت این رویاپردازی می‌کشاند که «کاش می‌شد به جند قرن پیش برگشت؛ آن جا که از نفت و قیر و گوگرد به‌عنوان عامل شیمیایی استفاده می‌کردند؛ کاش می‌شد جلوی آتش توپ‌های حاوی اسیدپیکریک (عامل تهوع‌زا) سینه‌سپر کرد و قبل از شروع جنگ‌های جهانی به جنگ‌طلبان فهماند که باهمین تعداد مستعمره هم می‌توان چرخ نابرابری و بی‌عدالتی دنیا را چرخاند.»

فوکوس ...

روستای «لایکمر»: دهکده‌ای در بولیوی و نزدیک کوه‌های آند (۸ اکتبر ۱۹۶۷ میلادی). ارنستو چه‌گوارا اساعتی پس از دستگیری، بادستان بسته، در محاصره سربازان ارتش بولیوی، ارنستو روز بعد به رغم میل ماموران سازمان سیا و افسران آمریکایی که در دستگیری او نقش بسزایی داشتند، به دستور باریه‌نتوس، دیکتاتور نظامی بولیوی کشته شد.

کارتون شهر

نعیم تدین | کارتونیست | naeemator@gmail.com

حرف روز

یار مهربان

آتوسا اسکویی | روزنامه‌نگار

توان فرهنگی هر ملتی نه صرفاً از تاریخ و گذشته آن که در جهان کنونی از میزان سرانه مطالعه مردمش محک خورده می‌شود. غذا، لباس، موسیقی و برخی رفتارهای دیگر را هم می‌توان در شمار معرفان فرهنگ یک قوم به حساب آورد اما صحبت در این مقال کوتاه اصولا بر سر چیز دیگری است. بیایید برای یک بار هم که شده در این نیمه اولین ماه از فصل پاییز، به دور از بهار طرب‌انگیز و اردیبهشت‌اش که کتاب و کتابخوانی و نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به یکی از نمادهای مُعرف آن مبدل گشته، با خودمان خلوت کنیم و ببینیم واقعا چرا اکثریت‌مان با کتاب قهریم و چه کنیم تا این قهر به یک آشتی ابدی تبدیل شود. میزان مطالعه کتاب و عادت به کتاب خواندن که به سرانه مطالعه از آن یاد می‌شود را تا حدود بسیار زیادی می‌توان از تیراژ و فروش کتاب‌ها تخمین زد. از آمارهای نامبرده کننده موجود که تکرار مکررات است می‌گذریم. در کتاب خواندن و کتاب خوب خواندن لذتی است که به گفته بسیاری از بزرگان اگر یک بار طعمش را چشیدیم، احتمال این که نخواهیم تکرارش کنیم، بسیار کم است. حال برای چشیدن این طعم خوش چه باید بکنیم و چگونه می‌توانیم این لذت را برای همیشه با خود به همراه داشته باشیم؟ از آنجایی که بسیاری از اولین اتفاقات مهم زندگی هر کدام از ما - که معمولا تاثیرگذارترین‌هانیز هستند - در خانه و در کنار خانواده‌رخ می‌دهد، پس شاید بتوان گفت یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌تواند در کتابخوان شدن فرد نقشی موثر داشته باشد خانواده است. پله بعدی در طی این مسیر مدرسه است و حتی قبل از آن یعنی مهدکودک‌ها. ساماندهی کتابخانه‌های نسبتا خوب با حجم متعادلی از کتاب‌های شاخص و با ارزش، خبر خوبی است که از برخی مدارس و آموزشگاه‌ها به گوش می‌رسد. تخصیص بخشی از وقت آموزشی به خواندن کتاب‌های غیر درسی تحت عنوان زنگ مطالعه از سوی برخی مدیران و متولیان مراکز آموزشی، یکی دیگر از خبرهای مسرت بخشی است که این روزها از گوشه و کنار شنیده می‌شود. اما باید پذیرفت با همه این احوال، خانواده‌ها، مهدکودک‌ها، مدارس و دیگر مراکز همسو، هر قدر هم که در این زمینه تلاش کرده و در بسط و توسعه فرهنگ کتابخوانی همت گمارند، بدون کمک عاملی به نام «رسانه» را به جایی نبرده و تلاش‌هایشان تا حد بسیار زیادی ابتر می‌ماند. به طور مثال بمباران تبلیغاتی توسط رسانه‌ای فراگیر چون تلویزیون به همان اندازه که در بالا رفتن فروش یک محصول مصرفی می‌تواند موثر باشد، این توانایی را دارد تا در کتابخوان کردن یک نسل و تولید علاقه نسبت به این محصول فرهنگی تاثیر بسزایی از خود بر جای بگذارد. اما متاسفانه باید گفت این یک قلم جنس در میان متاع‌های مختلف و رنگارنگ رسانه ملی ما به شدت کمیاب و یا به عبارت بهتر نایاب است. در این مقوله نگارنده هرچه به ذهن خود فشار آورد بلکه در دکور مصاحبه‌های تلویزیونی تصویری از یک کتابخانه - حتی تزیینی - یا بلاتی کوتاه که در آن هنرپیشه‌ای مطرح کتابی را دست گرفته باشد به یاد آورد، به جایی نبرد. حال به طور مشخص این سوال مطرح است که چه می‌شود اگر فیلمنامه‌نویسان محترم فیلم‌ها و سریال‌های تلویزیونی - که بدون شک خود بسیار اهل مطالعه هستند - تصویری از کتابخوانی قهرمان یا حداقل یکی از کاراکترهای داستان را هم در کارهایشان جا بدهند؟ آیا واقعا اشکالی دارد اگر مادر خانواده دائم جارو نکند و لباس نشوید و غذا نپزد؟ باور کنید همه خانم‌های کتابخوان می‌توانند به خوبی دیگران به تمام کارهای خانه‌شان برسند و می‌رسند. چندی پیش رسانه‌ای شدن بحث حذف زنگ انشاء فریاد بسیاری از اهل فن از جمله استاد تازه درگذشته روانشاد احمد بیگدلی را هم به آسمان برد که مگر می‌شود زنگ انشاء که سرشار از خلاقیت و پرورش استعداد و چه و چه هست را حذف کرد. اما به نظر می‌رسد سوال ریشه‌ای‌تر در این مرحله این باشد که دانش آموزی که در زنگ‌های به جز کتاب‌های درسی و شاید به اجبار چندتایی هم غیر درسی کتابی نخوانده است آیا ممکن است مفهوم زنگ انشاء را درک کند؟ سخن در این باب بسیار است.

آب و هوا

اراک ۲۵ / ۱۲	اردبیل ۲۴ / ۱۲	ارومیه ۲۸ / ۱۰	اصفهان ۳۳ / ۱۴	اهواز ۴۲ / ۲۳	ایلام ۲۷ / ۱۶	بجنورد ۲۸ / ۱۷	بندرعباس ۳۲ / ۲۹
بوشهر ۳۰ / ۲۹	بیرجند ۲۴ / ۱۵	تبریز ۲۴ / ۱۵	تهران ۲۲ / ۱۵	خرم‌آباد ۳۴ / ۱۳	زاهدان ۳۴ / ۱۶	زنجان ۲۷ / ۱۱	سنندج ۳۱ / ۱۲

...بارش تگرگ در نوار شمالی کشور

براساس اطلاعات دریافتی از داده‌های ماهواره‌های هواشناسی و نقشه‌های پیش‌یابی، طی ۷ روز آینده در استان‌های واقع در نوار شمالی کشور و دامنه‌های البرز کاهش نسبی دما، ابر ناکی، بارش باران گاهی همراه با رعدوبرق و وزش باد و در مناطق مستعد ریزش تگرگ پیش‌بینی می‌شود روز پنجشنبه در برخی مناطق شمال غرب و سواحل غربی دریای خزر رگبار و رعدوبرق پراکنده را خواهیم داشت. همچنین طی ۲ روز آینده در مناطقی از جنوب و جنوب شرق کشور، به‌ویژه در ساعات بعدازظهر و اوایل شب، ابر ناکی، رگبار و رعدوبرق و وزش باد پیش‌بینی می‌شود. امروز دریای خزر و خلیج‌فارس مواج خواهند بود و همچنین برای بعدازظهر وزش باد شدید همراه با گردوخاک در استان‌های تهران، البرز، قم، قزوین، سمنان، شمال اصفهان، شمال مرکزی و یزد پیش‌بینی می‌شود. آسمان تهران برای امروز نیمه‌ابری و در پاره‌ای نقاط غبار محلی و در ارتفاعات بارش پراکنده پیش‌بینی می‌شود. همچنین حداقل و حداکثر دما طی امروز به ۱۵ و ۲۲ درجه سانتیگراد بالای صفر می‌رسد. در شبانه‌روز گذشته اهواز مرکز استان خوزستان با پیشینه دمای ۴۲ درجه سانتیگراد گرم‌ترین و شهرکرد مرکز استان چهارمحال‌وبختیاری با کمینه دمای ۲ درجه سانتیگراد بالای صفر خنک‌ترین شهرهای کشور طی ۲۴ ساعت گذشته بوده‌اند.

شهرکرد ۲۱ / ۲	قزوین ۳۰ / ۱۳	کرمانشاه ۳۱ / ۱۴	کرمان ۳۳ / ۱۶	گرگان ۲۷ / ۲۰	رشت ۲۶ / ۱۹	ساری ۲۷ / ۲۰	کرج ۲۵ / ۱۴
شیراز ۳۰ / ۱۶	سمنان ۳۱ / ۲۳	همدان ۲۸ / ۱۰	قم ۳۵ / ۱۷	مشهد ۲۸ / ۱۶	یاسوج ۳۱ / ۱۲	یزد ۳۲ / ۲۱	ابوموسی ۳۵ / ۳۰